

Hyvinkään ympäristönsuojeluyhdistys ry

Raportti Hyvinkään Kytäjän Kurkisuon suojelun vaiheista

vuodesta 2006 alkaen ja siitä työstä, mitä Hyvinkään ympäristönsuojeluyhdistys on tehnyt Kurkisuon puolesta ja suojelemiseksi, ettei Kurkisuo päätyisi VAPOn turpeenottoalueeksi. Kamppailu Kurkisuoasta kesti 27.9.2012 asti.

-2006 VAPO Oy Energian Kurkisuon turvetuotantohankkeen ympäristövaikutusten arviointi-ohjelma valmistui.

-9.6.2006 Kuulutus YVA-ohjelmasta ja 20.6. oli kuulemistilaisuus Hyvinkäällä. 28.8. Hyysy jätti mielipiteen YVA-ohjelmasta. 27.9. antoi yhteysviranomaisen oman lausuntonsa.

-8.11.2007 Kuulutus YVA-Selostuksesta. Kuntalaisille kuulemistilaisuus oli 14.11.2007.

-10.1.2008 Hyysy jätti Lausunnon Vapo Oy:n Kurkisuon turvetuotantohankkeen YVA-arvioinnista Uudenmaan ympäristökeskukseen.

Vuodesta 2006 alkaen Hyvinkään ympäristönsuojeluyhdistys aloitti jatkuvan kampanjoinnin suon puolesta ja ainutlaatuisen Kurkisuon tunnetuksi tekemiseksi järjestämällä erilaisia tilaisuuksia, retkiä, pieniä ja suuria tapahtumia, oli allekirjoituksia ja kokonainen Kurkisuo-sarja Aamupostissa. Kurkisuolla on käynyt useita toimittajia ja eri tiedotusvälineitä tekemässä juttuja, samoin ympäristönsuojeluyhdistyksen tilaisuuksissa. Näistä on kertynyt kansiollinen Kurkisuo-lehtileikkeistä.

Kurkisuon suojelulla oli laaja kaupunkilaisten ja monien yhdistysten tuki. Hyvinkään ympäristönsuojeluyhdistyksen ja Pro Kurkisuo-liikkeen edustajat keräsivät nimiä Kurkisuoadressiin. Adressiin kertyi 3209 allekirjoitusta. Adressi käytiin luovuttamassa 19.2.2008 eduskunnan ympäristövaliokunnalle.

-10.3.2008 Uudenmaan ympäristökeskus päätti YVA-menettelystä ja julkisti tiedotteen, josta ote:

Kurkisuon turvetuotantohankkeen ympäristövaikutusten arvioinnissa merkittäviä puutteita

”Ympäristökeskus katsoo, ettei arviointimenettely täytä kokonaisuutena YVA-lainsäädännössä asetettuja vähimmäisvaatimuksia. Täydennystä tarvitaan mm. turvetuotannon vaikutuksista virtaamiin ja tulvakorkeuksiin sekä pohjavesiin. Myös luontokartoituksia tulee täydentää. Lisäksi selostuksessa tulisi tarkastella hankkeen vaihtoehtojen toteuttamiskelpoisuutta.

Vapo Oy Energian tulee toimittaa uusi täydennetty arviointiselostus Uudenmaan ympäristökeskukselle.”

Huolimatta ympäristökeskuksen mainitsemista monista puuttista VAPO jatkui turpeennostosuunnitelmiaan ja uutta YVA-selvitystä uuden ympäristöluvan saamiseksi. Vuoteen 2012 mennessä VAPO ei ollut vielä jättänyt uutta YVA-hakemusta, mutta ei ollut luopunut hankkeesta Kurkisuon suurista luontoarvoista huolimatta.

-3.3.2008 Hyvinkään kaupunginvaltuusto päätti käynnistää Kytäjän osayleiskaavan muuttamisen Kurkisuolla ja määräsi alueelle toimenpiderajoituksen, joka on voimassa 5 vuotta.

Toimenpide rajoituksen aikana ehti tapahtua paljon; lisää erilaisia Kurkisuo tapahtumia, kirjoituksia lehdissä, uutta tietoa Kurkisuon luonnonarvoista.

-11.8.2009 Ympäristöministeriön ja Suomen ympäristökeskuksen Luontoyksikön suoasiantuntijat tekivät Hyvinkään Kurkisuolle maastokäynnin, josta muistio:

Muistio 3.12.2009

Luonnonsuojeluvalvoja Pekka Salminen Ympäristöministeriöstä sekä vanhemmat tutkijat Seppo Turunen, Tapani Sallantaus, Aira Kokko ja Kaisu Aapala Suomen ympäristökeskuksen Luontoyksiköstä

Muistion johtopäätökset:

Kurkisu on erittäin merkittävä uhanalaisten kasvilajien (yksi valtakunnallisesti silmälläpidettävä laji ja viisi alueellisesti uhanalaista lajia) sekä uhanalaisten suoluontotyyppien esiintymisalue Uudellamaalla. Ympäröivistä ojituksista huolimatta monet suoluontotyytit ovat säilyneet luonnontilaisen kaltaisina.

Nyt tehdyn maastokäynnin tavoitteena ei ollut tehdä kattavaa selvitystä Kurkisuon lajistosta ja luontotyypeistä vaan saada yleiskuva turpeennostoon suunnitellusta suoalueesta. Maastokäynnillä kirjatut yleishavainnotkin osoittavat alueen suoluonnon olevan sekä kasvilajistoltaan että luontotyypeiltään monimuotoisempaa ja arvokkaampaa, kuin aiemmin on tiedetty (vrt YVA-salostus). Alueen luontoarvot olisi syytä tarkemmin selvittää perusteellisellä kartoituksella.

Jo tämä tutkijoiden yksi käynti kolmeen kohteeseen Kurkisuolla osoittaa eteläisen Suomen suurimman suojelemattoman ja monimuotoisimman suon luontoarvot suuriksi. Sama koskee elinympäristöjä ja kaikkea muuta lajistoa ja perhosia, joista on tietoja. Ympäristönsuojeluyhdistys oli tukemassa perhoskartoitustakin.

-Elokuussa 2010 Hyvinkään ympäristönsuojeluyhdistys kääntyi kirjeitse Altian hallituksen puoleen omistamansa Kurkisuon osan suojelemiseksi. Altian hallitus päätti ryhtyä toimenpiteisiin Kurkisuon suojelemiseksi luonnon monimuotoisuuden ja pohjavesien suojelun vuoksi. Suojelu eteni ja oli ELY-keskuksen työn alla vuoden 2011 loppupuolelle.

-16.2.2011 julkistettiin Suomen suostrategia

Se ei kuitenkaan turvaa Kurkisuota. VAPOlla Kurkisuon osa-alueen (203 ha) omistajana säilyi oikeus turpeen nostoon, jos se saa ympäristöluvan. YM on valinnut valtakunnallisesti 10 tärkeintä suota lunastettavaksi suojeluun. Kurkisu on näiden soiden joukossa. VAPO ei kuitenkaan suostunut myyntiin vaan piti kiinni Kurkisuosta.

-21.12.2011 tuli Uudenmaan ELY-keskuksen päätös Altian Kurkisuon osan (144 ha) suojelemisesta. VAPO ei enää tulisi saamaan ympäristölupaa omalle aluelleen. Ja kun Altian Kurkisuonkin suojelupäätös oli tulossa, niin saman aikaan VAPO julkisti tiedotteen, että se oli valmis maanvaihtoihin tai avosoiden myyntiin valtiolle.

-30.8.2012 valtioneuvosto teki periaatepäätöksen soiden ja turvemaiden kestävästä ja vastuullisesta käytöstä ja suojelusta. YM Tiedote 30.8.2012.

Tämä uusi suostrategia nähti jo vihreää valoa valtakunnan tärkeimpien soiden suojelulle. Neuvottelut valtion kanssa etenevät nyt nopeasti.

-27.9.2012 VAPO myi Kurkisuon valtiolle suojelutarkoituksiin, kuten ympäristöministeriön tiedotteessa 27.9.2012 kerrottiin.

Kurkisuon suojeleminen on koko Vantaanjoen vesistön suojelua. Suojelu on monien tahojen, kaupungin ja ihmisten työn tulosta. Hyvinkään ympäristönsuojeluyhdistys kiittää kaikkia.